

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.078/2021/6.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

Dr. Osztovits András előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Olsavszky Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Olsavszky Péter ügyvéd)

Az alperes: ...

Az alperes képviselője: dr. Jánossy Boglárka ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.354/2020/7. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 11.G.43.703/2017/41-I. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, és az államnak – felhívásra – 734.700 (hétsházharmincnégyezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2007. november 12-én és december 7-én a felperes „Kockázatfeltáró nyilatkozat devizában nyilvántartott lakás és jelzálog típusú hitelekhez kapcsolódóan” elnevezésű okiratot írt alá. Ebben a felperest többek között arról tájékoztatták, hogy japán yen esetén az árfolyam bármely irányban és mértékben változhat, akár jelentős mértékben is a fogyasztóra kedvezőtlenül alakulhat. A tőketartozás folyamatos törlesztés ellenére az eredetileg folyósított összeg felé emelkedhet.

[2] 2007. december 11-én a peres felek ingatlan jelzálogjoggal biztosított japán yen alapú kölcsönszerződést kötöttek, amelyet közjegyzői okiratba foglaltak. A szerződés I.2. pontja a kölcsönösszegét 11.450.000 Ft-ban állapította meg azzal, hogy a kölcsön összegének devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történik, amelyről az adóst a hitelező a folyósítási értesítő megküldésével tájékoztatja. A szerződés II. pontja az induló teljes hiteldíjmutatót (THM) a közjegyzői okirat aláírásakor évi 4,25%-ban rögzítette. A kölcsön ügyleti kamata a szerződés II.1. pont alapján a közjegyzői okirat aláírásakor évi 1,75% volt. A szerződés III.1. pontja értelmében a kölcsön futamideje 300 hónap. A törlesztés kezdetével kapcsolatban a felek a szerződésben rögzítették, hogy az első folyósítást követő hó 4. napja, legkorábban 2008. január 4. napja, a lejárat 2032. december 31-e. A szerződés III.2. pontja értelmében a törlesztőrészletek száma 300. Az alperes a törlesztőrészletre a futamidő első 53 hónapjára türelmi időt biztosított. A szerződéses konstrukció része volt, hogy a felperesnek lakástakarék szerződést kellett kötnie, és megbízást kellett adnia az alperes részére „betét” összegek átutalására. A szerződés III. pontja szerint a szerződő felek megállapodtak abban, hogy a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adós terhére mindenkor fennálló kölcsön és járuléktartozás tekintetében annak közokirati tanúsításaként az adósnak a hitelezőnél felvett számlái és a hitelező vonatkozó bizonylatai alapján közzétett közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el.

[3] A szerződés V.4. pontja alapján az adós és zálogkötelezett a szerződés aláírásával tudomásul vette, hogy a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata. Az adós és zálogkötelezett kijelentette, hogy tudomása van arról, hogy a szerződés futamideje alatt a folyósítás napján érvényes, bank által alkalmazott forint deviza árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul vette, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben viseli. Az adós kijelentette, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tette és fizetőképességének megfelelően mérlegelte.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[4] A felperes keresetében a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem volt világos és egyértelmű, ezért az tisztességtelen. Másodlagosan az érvénytelenséget a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), és e) pontjai alapján kérte megállapítani. Mindkét esetben jogkövetkezményként a szerződés hatályossá nyilvánításával annak megállapítását kérte, hogy 2015. február 1. napjával összesen 6.550.517 Ft tartozása van a felperes felé. Harmadlagosan a kölcsönszerződés III. pontja szerinti ténytanúsítvánnyal kapcsolatos rendelkezés tisztességtelensége okán a szerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérte.

[5] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a peres felek a szerződésben egyértelműen meghatározták a kölcsön összegét, valamint a törlesztőrészletek számát és összegét is. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a THM esetleges a felperes által megjelölt mértékű pontatlansága önmagában nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét, figyelemmel az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) vonatkozó joggyakorlatára. Az elsőfokú bíróság szerint a szerződés III. pontja sem érvénytelen, tekintettel arra, hogy az alperesnek a szerződéskötés időpontjában hatályos 25/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet előírásai szerint az ügyfeleivel szemben fennálló követeléséről folyamatos nyilvántartást kellett vezetnie. Ezt a kimutatást az rHpt. 206. § (2) bekezdése értelmében a jogszabályban írt feltételek teljesülése esetén elfogadottnak kell tekinteni. Az elsőfokú bíróság nem találta tisztességtelennek az árfolyamkockázat felperesre történő áthárításával kapcsolatos szerződési feltételeket, annak tartalma – megítélése szerint – megfelel az EU Bíróság vonatkozó joggyakorlatának, valamint a Kúria 2/2014. PJE határozatában, 6/2013. PJE határozatában írtaknak, továbbá a Kúria devizahiteles ügyek jogalkalmazási kérdéseit vizsgáló konzultációs testület 2019. április 10-i üléséről felvett emlékeztetőjében kifejtett szempontoknak is.

[7] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelel az EU Bíróság és a Kúria vonatkozó joggyakorlatában kifejtetteknek. A hitelező tájékoztatási kötelezettsége nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére. A felperes nem volt elzárva annak lehetőségétől sem, hogy amennyiben úgy ítéli, hogy információ hiány miatt nem tudna megalapozott döntést hozni, további tájékoztatást kérjen a hitelezőtől.

[8] A másodfokú bíróság megítélése szerint a perbeli kölcsönszerződés a felperes által hivatkozott rHpt. rendelkezésekre tekintettel sem érvénytelen, a kölcsönösszeg egyértelműen meghatározásra került, a szerződés tartalmazza a THM-et is, valamint azt, hogy az egyes fizetendő törlesztőrészeket forint összegét milyen módon kell kiszámítani. A másodfokú bíróság a részleges érvénytelenséggel kapcsolatos felperesi kereseti kérelem körében hivatkozott az EU Bíróság C-34/18. számú ügyben hozott határozatára, amely megerősítette a Kúria EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket, amely alapján ez a rendelkezés nem minősül tisztességtelennek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[9] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a keresetének helytadó határozat, másodlagosan az eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (3) bekezdésébe, 209. § (1) bekezdésébe, az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésébe, az rPtk. 200. §-ába, a 2/2014. PJE határozatba, a 93/13/EGK irányelvbe és a C-51/17. számú EUB határozatba ütköző módon állapította meg, hogy a perbeli szerződés az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiánya miatt nem érvénytelen. Előadta azt is, hogy a jogerős ítélet az rHpt. 213. § (1) bekezdés a), b), e) pontjába ütköző módon utasította el a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetét. A részleges érvénytelenség kapcsán a jogerős ítélet a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjába ütköző módon jogszabálysértő.

[10] Hivatkozott arra, hogy az rHpt. alapján a szerződésnek tartalmaznia kell annak tárgyát, azaz a kölcsön és a törlesztőrészek összegét. Ezt nem helyettesíti az, ha a hitelező ezekről a szerződés tartama alatt tájékoztatja a felet. Utalt arra is, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértő módon nem vizsgálta, hogy az alperes 1 napon belül több árfolyamot is használt, a szerződés rendelkezéseiből nem volt megállapítható, hogy a szerződésre pontosan milyen napi árfolyam alkalmazása az irányadó. Hivatkozott arra is, hogy a szerződésben a THM mértéke és a törlesztőrészek összegének kiszámításában ellentmondások vannak, a nem valós THM feltüntetése a szerződés érvénytelenségét eredményezi. Állította, hogy az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás nem felel meg az EU Bíróság által előírt szempontoknak, sem a Kúria konzultációs testülete által megfogalmazottaknak. Állította, a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés azért tisztességtelen, mert közvetlen végrehajtás lehetőségét biztosítja az alperes részére.

[11] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[12] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.

[13] A felperes felülvizsgálati kérelme egyrészt arra irányult, hogy a perbeli kölcsönszerződés érvénytelen, mivel az alperes által az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás nem volt világos és érthető, illetve a szerződés jogszabálysértő, az az rHpt. 213. § (1) bekezdés a), b) és e) pontjaiba ütközik. Másrészt a ténytanúsítványra vonatkozó szerződési rendelkezés részleges érvénytelenségének megállapítására is irányult a felperes felülvizsgálati kérelme.

[14] A Kúria először az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tartalmát vizsgálta. A tanúvallomásokban foglaltaknak a másodfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget, figyelemmel a konkrét szerződéskötés körülményeire történő bizonytalan visszaemlékezésekre és az írásbeli bizonyítékok meggyőző jellegére. A Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságok egyező véleményével, miszerint a 2007. november 12-én és december 7-én adott, a felperes által aláírt kockázat feltáró nyilatkozatok, illetve magában a szerződésben írtak alapján arra a megállapításra kell jutni, hogy a felperes a magyar és uniós jogszabályoknak megfelelő tisztességes tájékoztatást kapott. A tájékoztatás kitért arra, hogy a japán yen alapú kölcsönnek rendkívül nagy a kockázata. Arra is, hogy a kölcsön tőketartozása folyamatos törlesztés esetén is az eredetileg folyósított összeg fölé emelkedhet. A felperes fizetési kötelezettsége jelentősen emelkedhet és a tájékoztatásból az is következik, hogy az árfolyamkockázatnak nincs felső határa, az teljes mértékben a felperest terheli. A tájékoztatás a fizetési kötelezettségek jelentős emelkedése lehetőségére figyelmeztetett. A deviza kamata változásának hatására valóban nem hívta fel a tájékoztatás a figyelmet, de az az adott konstrukció mellett nem is hathatott ki közvetlenül a felperes fizetési kötelezettségeire.

[15] A Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságok azon véleményével is, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem jogszabálysértő.

[16] A szerződés tárgya az 1/2016. PJE határozatban írt elvárásoknak megfelelt, abban szerepelt a kölcsön összege forintban és az, hogy annak devizában történő megállapítása a folyósítás napján érvényes deviza vételi árfolyamon történik. A Kúria utal arra, hogy ez a jogegységi határozat a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Pfv.I.21.156/2015. számú ügyben hozott ítéletet követően épp az abban foglaltakkal összefüggésben került meghozatalra, így az nem lehet irányadó. Az rHpt. szerint nem volt elvárás, hogy a folyósítás napja a szerződésben rögzítésre kerüljön, de ez nem is lett volna lehetséges naptári napra pontosítva, hiszen a folyósítás feltételeknek teljesülniük kellett, amelynek időpontja nem volt előre látható. Az a körülmény pedig, hogy egy napon belül több vételi árfolyama volt az alperesnek, jelenleg már nem értékelhető, figyelemmel arra, hogy a 2014. évi XXXVIII. tv. és

a 2014. évi XL. tv. a részleges érvénytelenséget kiküszöbölte, az ezzel esetleg felmerült jogséreelmet orvosolta.

[17] A törlesztő részletek meghatározása kapcsán a Kúria egyetértett a jogerős ítéletben írtakkal, az abban is hivatkozott Pfv.I.20.269/2020 számú ítéletben írtakkal. Az adott kölcsönszerződési konstrukció mellett lakástakarék szerződéssel kombinált kölcsön nem tette lehetővé a türelmi idő leteltét követően a törlesztő részletek rögzítését még yenben sem, ahogy az részletesen kifejtésre került a hivatkozott határozatban. A Gfv.VII.30.172/2015. számú ügyben hozott ítélet tényállása jelentősen eltér jelen perétől, mivel a per tárgyát lakástakarékkal vegyes konstrukciót tartalmazó szerződés képezte.

[18] A szerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában írtakba sem ütközött. A szerződésben a THM induló mértéke rögzítésre került, így az az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja szerint nem lehet semmis, figyelemmel a felülvizsgálati kérelem benyújtását követően meghozott 6/2021. PJE határozatban írtakra is. A felperes a THM-mel kapcsolatban tisztességtelenségre pedig nem hivatkozott.

[19] A Kúria a ténytanúsítványra vonatkozó szerződéses rendelkezéseket sem találta tisztességtelennek. E körben fenntartja a EBH2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában, a BH2018. 146. számú határozatban kifejtetteket, és ezen jogi álláspont helyt állóságát erősítette meg az EUB a C-34/18. számú ügyben hozott ítéletében is.

[20] A Kúria mindezekre figyelemmel nem találta megállapíthatónak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértéseket, ezért a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[21] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban peresztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási – figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, az alperes jogi képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló – költségének megfizetésére. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. § (1) bekezdése alapján köteles felhívásra az államnak megfizetni.

[22] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Farkas Attila sk. bíró

A kiadmány hitelével:

/Seres Józsefné/

tisztviselő